

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ט סיון תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא מט | דף הכולל: יומא לג.
דף היומי בהלכה: מסימן תקצ"ז סעיף ב' עד תחילת סימן ת"ר.
מוסר: שם עולם - שם עולם חלק שני מתחילת פרק א' עד 'והנה בעיתים הללו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' עד פרק ד' 'והנה יש מן הפתאים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מדהים: שגיאת הקלדה מחקה 90 אחוז מהתביעה | 'רצנו אחרי יהודי אחד, תפסנו שניים' – סיפור מרגש מבודפשט | הזעקה של הרבי המשיכה להדהד גם כעבור 50 שנה | 2156

הסיפור היומי

הרופאים תמהו מאוד. הם חשבו שהכדור יחזיר קצת את הזיכרון שלו לכמה שעות, אבל עד כדי כך שהוא יוכל אפילו לחדש ולכתוב חידו"ת - לזה הם לא ציפו. זו תופעה לא מצויה. אבל אחד הרופאים אמר שיש לו הסבר...

כאשר 'זמירות היו לי חוקיך' - ממילא 'זכרתי בלילה שמך ה'

לעצמו וחדש חידו"ת וממש הכל היה פרוס ופתוח לפניו, לזה הם לא ציפו. זו תופעה שבכלל לא מצויה גם אחרי הכדור.

אחד הרופאים שהיה שם אמר שיש לו הסבר. ישנו מחקר שגילו בחולים באלציימר, שאפילו שהם שוכחים כל דבר, דבר אחד כן נשאר להם בזיכרון - 'שירה'. כשהם שומעים שירה שמוכרת להם הם נזכרים. וזה מה שקרה...

ומענין להביא לזה סמך. כשדוד המלך אומר 'זמירות היו לי חוקיך', מיד כמה פסוקים אחרי זה הוא כותב: 'זכרתי בלילה שמך ה' ואשמרה תורתך'. וכידוע שכתב ה'משך חכמה' שלילה זה לא בהכרח מה שאנחנו מבינים יום ולילה, אלא שלילה זה זמן שמורה על חושך וקושי, וזה משאחז"ל (במו"ק) 'כל מי שלומד תורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום, מי שבזמנים שקשה לו מתאמץ ועמל בתורה, אח"כ כשהוא חוזר לימים היפים החוט של חסד נמשך עליו.

כש'זמירות היו לי חוקיך' - ממילא 'זכרתי בלילה שמך ה', גם בעת מחלה, הזמירות האלו נשארו...

(מתוך שיחה בגיליון 'ארחות חיים')

סיפר הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א: ישנו מעשה שחלקו הראשון ידוע אך החלק השני פחות מפורסם. הנכד של מרן רה"י הגאון ר' מיכל יהודה ליפקוביץ מספר זאת ששמע מכלי ראשון.

היה ת"ח נכבד שמחלת השכחה, 'אלצהימר', נתפסה בו, שכח הכל. אחד מילדיו עמד לחתן והמשפחה מאוד רצתה שהוא ישתתף בחתונה כאחד העם, אלא שהמחלה הזאת לא משאירה את החולה בצלילות, החולה לא יודע מה קורה איתו ומה הולך סביבו וכו' וכו'. יש כדור מסוים מאד יקר וקצת מסוכן, וצריך לזה ליווי של רופא, וזה מחזיר את האדם לכמה שעות וקצת חוזר לעצמו.

הילדים קנו את הכדור שעלותו רבה, ונתנו לאבא לפני החתונה. זה אכן עזר, אלא שברגע שהוא קלט שהוא בצלילות, הוא פשוט ברח מהחתונה ונכנס לבית מדרש והתחיל ללמוד ולכתוב חידושי תורה כימים ימימה, וכך כמה שעות עד שחזר למחלתו...

אך את החלק הפחות ידוע שבסיפור, סיפר הבן: הרופאים שנתנו את הכדור ישבו לאחר מעשה ודנו בינם לבין עצמם בנעשה והם תמהו. הם חשבו שזה יעזור קצת, אבל עד כדי שהוא חזר

"הרי מדובר במקוה פרטי של הסבא", התפלא הנכד, "מדוע אי אפשר להפחית את מעלות החום כדי שסבא לא יתייחס כל כך?! "ואז אמר לו הרבי דבר נורא..."

אהבת ישראל - עד היכן?

על הצד היותר טוב ולהפחית קצת את החום, למה הסבא צריך להתייחס בזה?

אמר לו הרבי: "לא לא! אל תפחית את מעלות החום".
"מדוע?" התפלא הנכד. "מילא כשהסבא היה דר בויליאמסבורג והיה הולך למקוה של קהילת צעהלים, אז אפשר להבין, שכיון שהסבא היה שם רק אורח, הוא לא יכול לומר דעות באיזו דרגה של חום לחמם את המקוה, אבל כאן הרי מדובר במקוה פרטי של הסבא, למה אי אפשר לסדר את זה להפחית את מעלות החום?
אמר לו הרבי דבר נורא: במקוה כאן - בא לטבול אחד השכנים בכל ערב שבת - וכשהוא נכנס למקוה החם, הוא אומר בסיפוק: 'אהה - א מחיה! אזא געשמאקע מקוה' - ואיך אני יכול לקחת הנאה מיהודי?..."

(נעם שיח)

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:
בבורו פארק היה גר כ"ק האדמו"ר מסקאליא זי"ע. בילדותי הייתי במחיצתו כמה פעמים והשתתפתי בשולחנותיו הטהורים. לאדמו"ר זצ"ל היתה מקוה בביתו, וכל ערב שבת ראו אצלו דבר מעניין - בעלותו מהמקוה אחר שטבל לכבוד שבת, היה ראשו סחרחר עליו ותקפוהו כאבי ראש עזים, עד שהוצרך לשכב על מטתו להקל מייסוריו.

פעם שאל אותו נכדו, שאינו מבין למה דווקא בערב שבת כשעולה מהמקוה יש לו כאלו כאבי ראש עזים עד שהוא צריך לשכב במטתו מחמתו. אמר לו הרבי, לפי שהמקוה חם מאוד. "זה ממש שאלה של בישול דאורייתא"..." אמר, "יש לי גידים צרים, וכשאני נכנס למקוה כל כך חם זה משפיע עלי וגורם לי לכאבי ראש עזים. שאל אותו נכדו: מה הבעיה? אני יכול להיכנס ולסדר הכל

פרשת השבוע

ביום שני פרשת שלח לאחר תפילת שחרית ישבו החסידים בבית מדרשם בטבריה ושוחחו, והחסיד רבי יעקב פוקסמן תיאר איך שחותנו היה חוזר תמיד על קריאת הרבי "אך בה' אל תמרודו"..."

הקריאה שעוררה לתשובה גם כעבור חמישים שנה

בתוך החבורה ישב אז החסיד רבי מוט'ל בוימל זצ"ל, שלמשמע תיאורו של רבי יעקב התלהב ביותר, ורוחו נסערה בקרבו באש קודש ובהרהורי תשובה. לאחר מכן, כשיצא רבי מוט'ל מביהמ"ד, פגע בו רכב ועל אתר השיב את נשמתו ליוצרה.

בימי השבעה, כאשר בא האדמו"ר ה'ברכת אברהם' מסלונים זי"ע לנחם את האבלים, סיפרו לו בני המשפחה כי אביהם נסתלק מתוך הרהור תשובה, כשנתעורר משמיעת תיאורה של קריאת הרבי ה'דברי שמואל' זי"ע "אך בה' אל תמרודו".

נענה ה'ברכת אברהם' ואמר: הביטו וראו את כוחם של צדיקים, שעוררו את העם לתשובה בזעקת "אך בה' אל תמרודו", ולאחר חמישים שנה עדיין חוזרים חסידים על קריאה זו באותה התלהבות ומתעוררים ממנה לתשובה!

(ע"פ באר הפרשה)

אך בה' אל תמרודו (במדבר יד, ט)

שנה אחת בשבת קודש פרשת שלח, בשעה שקרא האדמו"ר בעל 'דברי שמואל' מסלונים זי"ע בתורה, זעק בהתלהבות רבה את הפסוק "אך בה' אל תמרודו"!

באותה שעה היה שם החסיד הנודע רבי מענדל וועג זצ"ל מטבריה, שהגיע להסתופף בצילו של הרבי, וקריאה נוקבת זו חדרה ללבו. פסוק זה, בניגונו של הרבי, נהפך מאז לחלק ממהותו, ותמיד היה חוזר עליו ומשננו בפיו: "אך בה' אל תמרודו..." אך בה' אל תמרודו".

עברו כחמישים שנה. ביום שני פרשת שלח, יום שבו קוראים בתורה, ישבו בני חבורת החסידים בטבריה בבית מדרשם לאחר תפילת שחרית ושוחחו בדברי תורה וחסידות. חתנו של רבי מנדל, החסיד רבי יעקב פוקסמן זצ"ל, תיאר איך שחותנו זצ"ל היה חוזר תמיד על קריאת הרבי "אך בה' אל תמרודו"..."

כמעט עלה השחר כשהסתיימה השיחה. אותו יהודי יצא להמשיך את הברורים, כשאני נותר בבית אפוף מחשבה. לא אלאה ולא אפרט, אך בדרך על-טבעית הגיעה כבר בצהרים תוצאת הבדיקה, והיא היתה לא פחות מדרמטית...

הרב ישראל פישר מפעילי הקירוב בבודפשט שבהונגריה, בסיפור מפעים שהתרחש עמו לפני שבועות ספורים

ומבין בהליכות עולם של סוג האנשים הללו. הוא ורעייתו הרבנית הצדקת ניהלו שיחה פה בבית שנמשכה ונמשכה וכללה טלפונים להוריה וסביה וסבתותיה ו...הרישומים נערמים על שולחני.

כמעט עלה השחר כשנפרדנו כל אחד לדרכו, כשהצדיק הנ"ל מהקהילה, חגור חגורת קרב לברר מה יעלה בידי מכל הנתונים שנערמו על השולחן, יצא לדרכו אי שם לברר בירורי יחסין, ואני נותר בבית אפוף מחשבה ותהייה.

לא אלאה ולא אפרט, אך בדרך ניסית ועל טבעית מגיעה כבר בשעות הצהרית התשובה של הבדיקה והיא לא פחות מדרמטית: נמצאו המצבות של הסבא והסבתא של הנערה מצד אמא ומצד אביה. ובכן: אמא שלה יהודייה, בת לאב יהודי נימול, שאמו הייתה יהודייה ואביו הונגרי נכרי, ובת ליהודיה שהורי שניהם היו חסידים ואנשי מעשה. אביה בן לאב הונגרי, אך אמו יהודייה בת יהודי ויהודיה. משמעות הדבר שהיא ממש יהודיה.

הסברנו להם שחשוב שיקימו בית כשר והדרכנו אותם את ההדרכה הראשונית. היא בכתה וקרעה מעליה את שרשרת הצלם מזהב, דרכה עליה והשמידה אותה.

בחג השבועות, כשהתבקשתי לעלות ולקרוא את מגילת רות, היה לי קשה לקרוא בלי לדמוע. הידיעה שמעלי, בעזרת נשים, נמצאת יהודיה שגילתה את הבורא יתברך בדרך פלאית ממש, עוררה בי געגועים עזים לבורא יתברך. זכיתי בזכות אבות להיות שותף לרגעים מפעיימים של ההרגשה שהנה אני עומד למרגלות החר העשן במדבר סיני, כאן - בבודפשט הנידחת.

(מגזין 'במה')

חלק מהזמן אני עסוק פה בקהילת היראים בבודפשט בלימוד וקירוב רחוקים, שזה צו השעה. ההתבוללות כאן בלתי נתפסת. שואה רוחנית של ממש, רח"ל! אבל רואים ניסים גלויים בכל יום, ממש איך השכינה הקדושה מטיבה ומגלה את אור הגנוז לימים שיבואו ויהיו טובים.

כך אירע לי ממש לאחרונה, בימים שלפני חג השבועות. ניסיתי להניא בחור צעיר - עדיין לא עבר ברית מילה אך יהודי בוודאות - שהגיע ללמוד במסגרת קהילתית, להצילו מהתבוללות. הוא הגיע למנחה-מעריב, וכשאני יוצא מבית המדרש, היא ממתנה לו. היא ביקשה לשוחח עמי ובראשי מתגלגלת מחשבה איך מונעים את ההתבוללות הנוראה הזו.

כאשר התחלנו לשוחח על כך היא טענה ש'זה לא הגון ולא פייר'... וכמו כל הונגריה/מצויה החלה לבכות... ניסיתי כל מיני דרכים, אך היא התגלתה כבחורה עיקשת והצהירה שאף תהיה מוכנה להתגייר. המחשבה שלי הייתה שהיא קליפת עמלק, חלילה, או שרות המואבייה לפני...

למדתי מהניסיון של העוסקים בתחום והתחלתי לחקור אותו ואותה על משפחתה, מהיכן הם, מקורם וכדו'. זה היה עבורה שינוי מוזר בשיחה. בשלב הזה כמעט הלכתי לאיבוד כשתיארה את מוצאה ושמות המקומות היכן שורשי משפחתה. ההגייה של שמות הכפרים נוראית לאיש כמוני, וככל שהכפר יותר נידח ויותר קטן כך שמו תופס יותר אותיות...

לשמחתי, הסכימה שאצטרף מישהו נוסף לשיחה. הזמנתי את אחד מהמיוחדים של הקהילה, פרוש וצדיק יסוד עולם שידוע

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

מדוע שמר קורח את מפתחות אוצרותיו על פרדות לבנות?

יומא דף מט

דאמר רבי חנינא מעולם לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה וחיה

ומבקש להתרפא בזכות דברי התורה, דבר אסור הוא, כיון שאסור להתרפאות בדברי תורה.

ויש לציין דבר חידוש שכתב הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארנא זי"ע בספרו 'היכל הברכה' וזה לשונו: "אמר מרן רבי ישראל בעל שם טוב שכל הרפואות למד מפסוק 'ויקרא אל משה'. ולפי דבריו יש לומר שרבי חנינא למד זאת דווקא מפסוק זה, אף שאין בו מפורש שום מחלה, כיון שלפי דברי הבעל שם טוב זי"ע ישנם בפסוק זה סודות נפלאים ורזין עילאים בענייני רפואה, וסוד ה' ליראיו. ולכך למד רבי חנינא מכאן דוקא שאין ללחוש על המכה. וציין הרה"ג רבי אברהם אונגער שליט"א, לדברי הגמרא במסכת יומא (מט.) "ומאי שנא רבי חנינא, משום דבקי ברפואות הוא, דאמר רבי חנינא, מעולם לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה וחיה". ולפי זה מובן שרבי חנינא שהיה בקי ברפואות, וידע שבפסוק 'ויקרא אל משה' יש סודות נפלאים בענייני רפואה, לכן הוא זה שאמר שאסור להשתמש בפסוק זה לצורך רפואה.

(אוצר פלאות התורה ויקרא)

הגמרא בסנהדרין (קז.) אומרת שקורח היה כה עשיר, עד ששלוש מאות פרדות לבנות נשאו את 'מפתחות' בתי אוצרותיו! המהרש"א שם מבאר, מדוע הקפיד קרח שיהיו אלו דווקא פרדות לבנות, כי מכתה של פרדה לבנה מסוכנת ביותר, ויכולה להמית! מעתה, הפקיד קרח את מפתחות אוצרותיו על גבי פרדות לבנות, כדי שאיש לא יוכל להתקרב אליהן, הוא הבין כי די בכך שאדם אחד יתקרב אל אחת הפרדות הללו כדי ליטול משהו ממונו, יקבל בעיטה וימות כדי שהדבר יתפרסם בקרב ישראל, ואיש לא יהיה עוד לשלוח יד בממונו.

בספר אוצר פלאות התורה על הפסוק 'ויקרא אל משה' (ויקרא א א) הביא את המשנה בסנהדרין (צ.). שאומרת 'ואלו שאין להם חלק לעולם הבא וכו' והלוחש על המכה ואומר 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך'. ובגמרא שם (קא.) אמרו 'רבי חנינא אמר אפילו ויקרא אל משה'. ובפשטות ההסבר הוא שלא רק פסוק שיש בו שם ה' וביזיון הוא להזכירו סתם כך, אלא גם פסוק שאינו מדבר מענייני רפואה כלל

קול העם

המשפט נפתח, ואני רואה שהעסק מתחיל להתנהל לרעתי. השופט מתחיל להקריא את פסק הדין, והכיוון ברור. אני עומד להפסיד. אך לפתע...

סיפורו המדהים של מדריך תיירים

כלל גם שלא בזמן התפילה, ושבזכות חיזוק זה תהיה לי הצלחה במשפט.

בהתחלה זה לא היה בכלל קל, ואפילו מאוד קשה, ובמיוחד שאני מדריך תיירים בבתי כנסת עתיקים בצפת, וכיון שהחלטתי לא לדבר בביהכ"נ, א"כ אני מוכרח להסביר לתיירים את כל המידע על ביהכ"נ טרם היכנסנו בו, וכשאנחנו נכנסים לביהכ"נ באימת כבוד 'לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו' אינני מדבר כלל ורק מסמן

ברצוני לספר סיפור ששמעתי מבעל המעשה, שקיבל על עצמו לא לדבר בביהכ"נ כלל וכלל גם שלא בזמן התפילה. וכך סיפר הרב י' ר' הי"ו:

לפני מספר שנים פניתי לעורך דין לצורך ענין מסוים (סידור בניה וכדו'), ובסופו של דבר ה'יועץ' נתהפך ל'רועץ', העו"ד הגיש נגדי תביעה של 9000 שקל. לא סכום בשמים, אבל בכל זאת סכום די נכבד. החלטתי שאני מקבל ע"ע בל"נ לא לדבר בביהכ"נ

באצבעי לתיירים על מה שהסברתי להם קודם כניסתינו לביהכ"נ,
דבר שאינו פשוט כלל וכלל.

והנה יום המשפט הגיע, ואני בטוח שהתחזקותי בשמירת
'קדושת ביהכ"נ' תעמוד לי לזכות במשפט. והנה אני רואה
שהענינים מתחילים להתנהל לרעתי, ואז אני מתפלל בלחש
לרבש"ע שיציל אותי בזכות התחזקותי בשמירת ביהכ"נ.

השופט מתחיל להקריא את פסק הדין, ואני שומע שהוא
מדבר לרעתי, אך לפתע הוא מודיע את סכום החיוב ומקריא 900
במקום 9000. הוא השמיט ספרת אפס אחת! לאחר עיון במסמכי
התביעה התברר שהעו"ד הוא זה שהשמיט בטעות את הספרה

'אפס', ובמקום 9000 רשם 900.

העו"ד ניסה להצטדק שברור שלא היה מגיש תלונה על סכום
של פחות מאלף שקל, אך טענותיו לא התקבלו אצל השופט,
ובס"ד ניצלתי מ-90 אחוז מהתביעה. הקב"ה הראה לי 90 אחוז
הצלחה במשפט, אבל למעשה זה אחוז של הצלחה, לראות עין
בעין איך שבזכות הקבלה הזאת הקב"ה עושה שגם עו"ד מלומד
משמיט 'אפס' בתביעתו לבית המשפט.

מכאן נתחזק כולנו בתוספת שמירת קדושת ביהכ"נ ובזכות
כך נזכה לראות בישועת אין עוד מלבדו 'אפס' זולתו.

(גיליון 'קדושת בתי מקדש מעט')

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

איזו מצוות עשה מהתורה מקיים בחור ישיבה המקפיד להתחבר עם חברים יראי שמים?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

זה
(ד) אם גרם על ידי סיפורו שחברו יאבד את פרנסתו וכדומה,
עובר גם על עשה של 'גר ותושב וחי עמך'... 'וחי אחיך עמך'.
(ה) מקבל לשון הרע עובר לפעמים על עשה של 'הוכח תוכיח',
אם לא מוכיח את חברו על שמספר לשון הרע (היינו אם יודע
שיקבל את תוכחתו, ואפילו אם יש לו ספק בזה. וראה בביאורים
ומוספים שיש אומרים שצריך להוכיחו גם אם לא יועיל, וראה עוד
שם בפרטי הדברים).

(ו) אם מדבק עצמו בחבורה של אנשי רשע ובעלי לשון הרע,
עובר גם על עשה של 'ובו תדבק', שחז"ל ביארו בזה שהמצווה
היא להתדבק בחכמי התורה וללמוד ממעשיהם, ולכן בוודאי מי
שעושה ההיפך ומדבק עצמו בחבורת רשעים, עובר על 'עשה' זה.
בביאורים ומוספים מביאים בזה חידוש מעניין ביותר: כשאדם
נמצא בין אנשים בינוניים במעשיהם, אך יש מהם שטובים
יותר ויש שטובים פחות - כתב באגרות משה שכאשר מתדבק
בבינוניים, שיכול ללמוד מהם מעשים טובים, מקיים 'ובו תדבק'!
והוכיח כן מלשון הרמב"ם, שצריך "להתדבק בצדיקים ולהתרחק
מהרשעים", ומשמע שהמצווה היא להתדבק תמיד ביותר טובים
ולהתרחק מהפחות טובים, ואין כוונתו שרק בהתדבקות בצדיקים
גמורים מקיים המצווה.

בסדר הלימוד היומי עומדים עתה באמצע החלק השני
מהפתיחה - עשין, בו מונה החפץ חיים על אילו מצוות עשה עובר
המספר לשון הרע. טרם שנגיע לסעיפים הנלמדים היום (ה-ו),
נזכיר בקצרה את העשין שמנה ה'חפץ חיים' בסעיפים הקודמים
שנלמדו בימים שישי ושבת

(א) המספר לשון הרע עובר בעשה של 'זכור את אשר עשה ה'
אלקיך למרים'. בביאורים ומוספים של 'דרשו' מרחיבים בגדרי
מצווה זו, אופני קיומה ותדירות חיובה. ומעניין לציין את המובא
שם מדברי ה'חפץ חיים' בספר חובת השמירה בשם הגאון רבי
בצלאל מווילנא, שגם על ידי לימוד הלכות לשון הרע מקיימים
מצווה זו. וראה שם דעות נוספות בזה.

(ב) המספר לשון הרע עובר גם על עשה של 'ואהבת לרעך
כמוך'. גם כאן מרחיבים ב'ביאורים ומוספים' בגדרי מצווה
זו, ונזכיר רק נידון אחד: אדם שאינו מקפיד על בזיונו - האם
המספר עליו לשון הרע עובר על עשה של 'ואהבת' ל'דעת הגר"ח
קנייבסקי הוא אכן עובר, משום שבטלה דעתו אצל כל אדם, ואף
שאומר שאינו מקפיד, באמת הוא כן מקפיד.

(ג) לפעמים עובר המספר גם על 'בצדק תשפוט עמיתך', כגון
שראה אצל חברו מעשה שאפשר לשופטו לזכות או לחובה,
וסיפרו כדבר גנות. וגם המקבל לשון הרע עשוי לעבור על איסור

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האם מותר להנות מאור הנר לפני ברכת 'בורא מאורי האש'?

אולם, לדעת רוב הראשונים, אין זו ברכת הנהנין, משום שלא מברכים ברכת הנהנין על הנאה שאינה הנאת הגוף, ולכן גם לא מברכים בכל פעם שנהנים מאור האש; אלא זוהי ברכה בעלמא שתיקנו לזכר יצירת האש, ויש מהם שכתבו שהיא 'ברכת השבח'. ובכמה מקומות החמירו הפוסקים לכתחילה כדעה הראשונה, שלא להנות מאור האש במוצאי שבת לפני שמברכים עליה.

[משנ"ב תקצט, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1; פסחים נג, ב; וראה אנצ"ת ע' ברכת הנר]

חכמינו ז"ל הנהיגו לברך בסדר ההבדלה "בורא מאורי האש" על הנר, משום שהאש נבראה במוצאי שבת, כשהקב"ה נתן דעה באדם הראשון לחכך שתי אבנים זו בזו, ויצאה מהן אש. ונחלקו ראשונים בהגדרת הברכה: יש אומרים שהיא 'ברכת הנהנין' על ההנאה מאור האש, ולדעתם אין להנות מאור האש מצאת השבת ועד שמברכים עליו.

בראש השנה שחל בשבת - האם אומרים את פסוקי 'צדקתך' במנחה?

שחלים בשבת, נחלקו הפוסקים: לדעת השולחן ערוך, מכיון שימים אלו הם ימי דין, יש לומר בהם את פסוקי צידוק הדין; ולדעת הרמ"א, אין לומר בהם פסוקים אלו, משום שהם 'יום טוב', ובראש השנה גם משום שהוא 'ראש חודש', וביום הכיפורים - גם משום שאין לומר "משפטיך תהום רבה" ביום שבו אנחנו מבקשים רחמים.

[שו"ע תקצח, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1; משנ"ב רצב, ו]

חכמינו ז"ל תיקנו לומר במנחה של שבת שלושה פסוקים הפותחים במילים: צדקתך, וצדקתך, צדקתך, ומכונים בקצרה 'צדקתך'. וטעם התקנה - ל'צידוק הדין' שנעשה בשעת מנחה של שבת בפטירת כמה מאבות אומתנו, או צידוק הדין שנעשה ברשעים שחוזרים לגיהנום במוצאי שבת.

ובתאריך שאילו חל בחול לא היו אומרים בו 'תחנון', לא אומרים פסוקים אלו; אולם, לגבי ראש השנה או יום הכיפורים

מי ששכח 'יעלה ויבוא' בברכת המזון בראש השנה - האם צריך לברך שנית?

הפוסקים: יש אומרים, שאין לברך שנית, משום שאנו חוששים לדעת המתירים לצום, אשר לדעתם הסעודה ביום אינה חובה, וממילא אינו צריך לברך שנית; וכלל הוא בידינו - 'ספק ברכות להקל'. ויש אומרים, שמאחר ואנו נוקטים להלכה שאסור לצום, הסעודה נחשבת לחובה, וצריך לחזור ולברך.

[ביאורים ומוספים דרשו תקצז, 20]

כפי שלמדנו, נחלקו הפוסקים אם מותר לצום ביום ראש השנה, ולהלכה, אין לצום בראש השנה; ובליל ראש השנה, לכל הדעות אסור לצום. ולכן, מי ששכח בליל ראש השנה לומר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, עליו לברך שנית, כיון שהכלל הוא שאם הסעודה שבה שכחו יעלה ויבוא היא חובה, צריך לברך שנית.

אולם, לענין מי ששכח יעלה ויבוא ביום ראש השנה, נחלקו

* מנהג בני ספרד, להריע לאחר תפילת מוסף 'תרועה גדולה'; ומנהג בני אשכנז, להאריך בתקיעה האחרונה מהתקיעות שמוסיפים לאחר תפילת מוסף, והיא מכונה 'תקיעה גדולה'.
* אסור לצום בשבת וביום טוב, ואפילו עד חצות היום; אולם, בראש השנה שחל בחול, מותר להאריך בתפילה עד לאחר חצות היום, (ובמקומות רבים נהגו להימנע מכך אף כשחל בחול).
* ראש השנה נקרא 'חג', והוא בכלל מצות 'וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגְךָ'. ולכן, אוכלים ושותים ושמחים בראש השנה כבכל יום טוב, ואדרבה, חכמינו ז"ל תיקנו להרבות בסעודה בראש השנה, לסימן טוב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם אומרים 'נחם' בברכת המזון בתשעה באב?

ואם שכח לאומרה, אין לחזור על התפילה. לדעת השולחן ערוך יש לומר הוספה זו בכל שלוש התפילות, ולדעת הרמ"א רק בתפילת מנחה.

ולדעת הרמ"א, חולה האוכל בתשעה באב, יאמר הוספה זו גם בברכת המזון, בברכת 'בונה ירושלים'; ויש חולקים, ויש אומרים שיאמר את ההוספה לאחר ברכה רביעית, בתוך בקשות 'הרחמן'.

[שו"ע תקנו, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל ד"ה בבונה; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

בתשעה באב, ישנה תוספת מיוחדת לתפילת 'שמונה עשרה', הפותחת במילים: 'נחם ה' אלקינו את אבלי ציון וירושלים'. הפוסקים נחלקו בנוגע למיקומה של תפילה זו לכתחילה ובדיעבד, ולהלכה - יש לאומרה ב'בונה ירושלים'; והשוכח - יאמרנה בברכת 'רצה'. והשוכח אף ב'רצה', יאמרנה בסוף התפילה, לפני 'יהיו לרצון'.

הלוח היומי

י"ט בסיון | רבי יהודה ב"ר יעקב בן עטר זצ"ל מפאס, מרוקו

יארצייט:

תצ"ג: רבי יהודה ב"ר יעקב בן עטר זצ"ל מפאס, מרוקו
תרנ"ח: רבי שמואל ב"ר יהודה לייב מוהליבר זצ"ל
תש"ז: רבי מנחם נחום ב"ר דוד זצ"ל מסקווירא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יארצייט הגה"צ רבי שמואל ב"ר מרדכי זאב הומינר - בעל ה"עבד המלך" "עולת תמיד" ועוד
רק ה' יכול לעזור לי

הגה"צ רבי שמואל הומינר כתב: שום בן אדם בעולם ושום מלאך או שרף לא יכול לעזור לך, מקטן ועד גדול בלתי עזרתו יתעלה, והכל מאתו הוא, ובזה יתחזק לבך מאוד להתפלל תפילתך דרך תחנונים ממש כעני שאין לו שום דבר כלל, ועומד בפתח ומבקש בלב נשבר שירחמו עליו לתת לו דבר מה להחיות נפשו.

(עולת תמיד פרק כא ס"ק ד)

נשתדל לזכור שכל צרכינו וחיותנו תלויים אך ורק בידי ש"ת, ונשקיע את כוחותינו בתפילה, שהרי רק ה' יכול באמת לעזור לנו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il